(Євреїв, 1:1-2)

Поблагослови нас, Господи, на вивчення Твого Слова. Амінь.

РОЗДІЛ 1

Дорогі наші друзі. Ми продовжуємо вивчення Послання до євреїв. У трьох минулих передачах ми з вами дуже докладно говорили про всі ті вступні питання, без яких просто неможливо приступити до вивчення самого тексту цього твору. Ми говорили про дату написання цього Послання, а також про тих перших читачів, до яких воно було звернене. Крім того, ми розглянули деякі важливі особливості цієї книги Нового Заповіту. А ще ми багато говорили про численні теорії й суперечки, що існують із приводу особистості автора цього твору, прийшовши, зрештою, до деяких висновків. Ми визнали, що хоча й неможливо з догматичною категоричністю заявляти, що права на авторство належать саме Павлу, не вдається також знайти достатніх свідчень для того, щоб відмовитися від цих позицій. Багато непрямих факторів указують нам саме на Павла, як на найбільш імовірного автора.

Сьогодні ми з вами почнемо вивчення цього Послання, перша частина якого присвячена доктринальним питанням. Перші десять розділів Послання показують нам, що Христос набагато вищий за всіх тих, хто був відомий людям за часів Старого Заповіту. Друга частина цього Послання присвячена практичним питанням, показуючи нам, що Христос установлює для віруючих нові, більш піднесені завдання й обов'язки, ніж все те, що було дано людям за часів Старого Заповіту.

До речі, даний твір має структуру, якої дотримується апостол Павло в усіх своїх творах. У всіх Посланнях Павла спочатку йде доктринальна частина, а потім починається практична частина. Як я вже сказав, є багато свідчень, що говорять на користь того, що написав Послання до євреїв саме апостол Павло.

І хоча ми не можемо догматично стверджувати що-небудь про автора цього Послання, можна сказати цілком категорично, що ми маємо справу зі Словом Бога, Словом, що дав нам Божий Дух. І оскільки Святий Дух, безсумнівно, є автором цього Послання, його земний автор, так само як і дата його написання, мають другорядне значення.

Послання до євреїв - це один з найбільших творів, які ми маємо в Слові Божому. І, коли я кажу, що не почуваю себе гідним, або компетентним, розповідати вам про цей великий твір, - це зовсім не заява святенника. Саме з цієї причини в наших минулих бесідах я вирішив скористатися роботами

чотирьох видатних богословів, використавши їхні роботи як вступ до вивчення цього Послання.

У чотирьох використаних мною роботах, автори, незалежно один від одного, дійшли однакового висновку щодо головної ідеї цього твору, стверджуючи, що основна його тема — це піднесення особи Ісуса Христа.

І в зв'язку з цим я пригадую одну з обітниць Господа Ісуса, Який сказав, що коли прийде Дух Божий, Він виявить те, що нам слід знати про Христа. Ми знаходимо ці слова в Євангелії від Івана, в 16-му розділі, у віршах з 13-го до 15-го: "А коли прийде Він, Той Дух правди, Він вас попровадить до цілої правди, бо не буде казати Сам від Себе, а що тільки почує, казатиме, і що має настати, звістить вам. Він прославить Мене, бо Він візьме з Мого та й вам сповістить. Усе, що має Отець, то Моє; через те Я й сказав, що Він візьме з Мого та й вам сповістить."

Ми повинні пам'ятати, що це Послання було адресовано віруючим юдейського походження, які жили на стику двох великих епох. Епоха, або (як ми, богослови, звичайно говоримо) "диспенсація" Закону підійшла до свого завершення. Храмові жертвоприносини, що колись мали дуже велике значення і важливість, стали тепер непотрібними. Те, що колись Бог називав обов'язковими вимогами, стало тепер гріхом для віруючих, які продовжують завзято дотримуватися їх. Про це нам ясно говорить дане Послання.

Послання до євреїв було звернене до християн єврейського походження, хоча вчення цього твору так само призначене і для віруючих всіх народів і всіх часів. Тому сьогодні це Послання має дуже важливе значення для всіх нас. Однак ми, все ж таки, повинні пам'ятати, що написано воно було для віруючих юдейського походження. Наприклад, твердження, що за Своїм положенням Христос знаходиться найвище за всіх пророків Старого Заповіту, мало особливо велике значення саме для євреїв. Про це говориться на початку цього твору. Давайте прочитаємо 1-ий і 2-ий вірші:

"Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив".

/Євр.1:1,2/

Зверніть увагу, що дані вірші, а також весь цей твір починається зі згадування Бога.

Існують певні відправні постулати, на яких ґрунтується вся ця книга. Коли ви вивчаєте геометрію, є кілька базових аксіом, з яких ви зобов'язані починати своє вивчення. Інакше ви не зможете рушити далі.

Якщо два плюс два не буде дорівнювати чотирьом, то з погляду математики ви рухаєтеся в нікуди. Пряма лінія - це найкоротша відстань між двома крапками, і це твердження приймається як незаперечний факт. Коли цей факт визнаний і стверджений, ви можете рухатися далі й доводити щось іще.

У Посланні до євреїв, як і в книзі Буття, ми не знайдемо ніяких спроб довести існування Бога. У багатьох богословських семінаріях існують цілі навчальні курси, у ході яких студентам подаються різні філософські системи, що доводять існування Творця. Мені теж доводилося вивчати подібні предмети, і я знаю, про що кажу зараз, стверджуючи, що все це не більше, ніж марнування часу.

Я вважаю, що з людиною щось не так, якщо вона, спостерігаючи велич навколишньої природи або дивлячись на зоряне небо, продовжує сумніватися, що у всього цього існує Творець. І на цьому наполягає 2-ий вірш 18-го Псалма, говорячи, що "Небо звіщає про Божую славу, а про чин Його рук розказує небозвід."

Друзі мої, якщо цей створений всесвіт нічого не говорить вам про свого Творця, щось не гаразд з вашим мисленням. І я не вірю атеїстам, які заявляють, що немає ніяких об'єктивних підстав визнавати існування Бога. При цьому мені пригадуються слова 13-го Псалма, де сказано, що тільки безумний може сказати у своєму серці, що Бога немає.

Другий постулат, який ми знаходимо в першому вірші Послання до євреїв, полягає в тому, що Бог сказав щось. Усвідомлюючи, що Бог є розумною особистістю, і що Він дав людству певний ступінь інтелекту, я припустив би, що ми повинні очікувати якогось об’явлення від Нього (якщо ми ще не отримали такого об’явлення).

Адже на це вказує елементарна логіка: Творець повинен ужити якихось заходів, щоб вступити з нами в контакт і спробувати донести до нас якесь послання. Більше того, друзі мої, Він уже вступив з нами в спілкування, і об’явлення, що ми маємо, - це богонатхнене Слово Боже.

Перший вірш Послання до євреїв містить твердження, що Писання, які ми маємо, натхнене Богом. Об’явлення, про яке говорить автор, - це об’явлення Старого Заповіту, тобто, всі старозаповітні Писання, які є в нас сьогодні.

Як ми вже говорили, є богослови, які не вважають Павла автором Послання до євреїв. Вони посилаються на те, що цей твір був написаний воістину чудовою літературною мовою. Послання дійсно було написано людиною, що майстерно володіла грецькою мовою. І навіть у цих перших рядках відчувається особлива поетичність і краса, які, на жаль, втрачаються при перекладі. Наприклад, на самому початку цієї книги має місце гра двох слів.

Фраза "в давнину" грецькою звучить як "полю-мер'-ос", а фраза "багатьма способами" — як "полю-тро'-пос". Зверніть увагу на співзвуччя й мелодійність цих грецьких слів. Я б сказав, що ці рядки навіть чимось нагадують поезію Гомера.

Але крім дивовижної внутрішньої краси цього вірша в ньому ми знаходимо воістину чудове твердження. Основна думка тут полягає в тому, що в давнину Бог говорив через Мойсея, а ще раніше Він звертався до Авраама. Ми знаємо, що Бог говорив з Авраамом через сни, а також посилав до нього Свого Ангела. Проте, коли Бог говорив з Авраамом, Він не сказав йому того, що Він сказав Мойсею. Бог нічого не повідомив Аврааму про закон. Він не дав йому Десяти Заповідей, хоча пізніше Бог дав ці Десять Заповідей Мойсею.

А ще через кілька століть Бог сказав Давиду, що з його роду вийде Цар, Який стане Спасителем. Причому, через певний час, коли Давид був уже літньою людиною, Бог повідомив йому, що з його роду вийде цар, що стане Спасителем самого Давида.

Бог не повідомив цього Мойсею, і не сказав усього цього Аврааму. Більше того, Сам Бог дав Мойсею закон, який говорив, що в Ізраїлі не повинно бути земного царя, тому що їхнім царем буде Сам Бог. Однак Господь знав людське серце й знав, що згодом Ізраїль захоче бути схожим на інші оточуючі народи, які мали царів. І Бог просто дивовижно діяв у такі моменти, Він задовольнив прохання Своїх дітей. Він використав цей метод, щоб привести у світ Месію, тобто Спасителя.

Таким чином, цей вірш насамперед говорить нам про те, що Бог не повідомив всієї повноти Своїх істин Аврааму, а поступово додавав нову інформацію різним людям протягом сторіч. Але коли настало виповнення часу, Бог послав Свого Сина як Своє найвище об’явлення. Інакше кажучи, в Біблії ми бачимо поступове розкриття істини.

Більше того, Бог виявляв всі ці істини "багато разів і багатьма способами", що означає, що Він використовував різні методи комунікації. Аврааму Він з’являвся у снах, а Мойсею дав закон. Пізніше, Він дав певні обітниці Ісусу Навину. Бог говорив з людьми через сни, Він говорив через закон, Він говорив через образи, через ритуали, через історію. Він говорив через поезію і пророцтва. Він використовував всі ці різноманітні методи протягом тривалого періоду часу, задіявши для цього біля чотирьох десятків земних авторів, які доносили Його Слово протягом півтора тисячоліття. Все це й хоче сказати нам тут автор Послання до євреїв.

Вам ніколи не спадало на думку, що одне тільки різноманіття біблійних авторів уже робить Біблію дивовижною і чудовою книгою.

З земної точки зору твори Вільяма Шекспіра були великими

творіннями. Але Шекспір був єдиним автором своїх творів, якщо не вважати сучасних сценаристів, які беруть на себе сміливість нав'язуватися в співавтори до великого англійця, іноді так спотворюючи його твори, що їх навіть важко впізнати.

Однак Бог використав для написання Біблії багато земних авторів. Він використав людей різного походження й різних здібностей. Наприклад, один з них - Симон Петро - надзвичайно погано володів грецькою мовою. Однак я не стану критикувати його за це, тому що я сам, вивчаючи грецьку мову близько дев'яти років, володію нею набагато гірше апостола. Проте, Бог використав Петра. Однак, на відміну від Петра, автор Послання до євреїв (а я вірю, що це був Павло) був майстром щодо володіння грецькою мовою. Коли Павло писав свої Послання до галатів і до коринтян, Він говорив про прості практичні питання, що хвилювали цих простих людей. І він говорив з ними простою мовою, якою вони всі користувалися в повсякденному житті. Але на відміну від цих творів, Послання до євреїв є справжнім витвором мистецтва.

Отже, це Послання починається зі згадування Бога, без будь-яких спроб довести, що Він існує. Якщо ви відкидаєте існування Бога, проблема криється зовсім не в Господі, а в вас. Так багато маленьких людей, увінчаних докторськими ступенями, відкидають факт існування Бога. І в мене виникає питання: ким вони себе вважають? Бо якщо наш немічний і убогий розум порівняти з масштабами й величчю розуму Бога, стає очевидно, чому Господь не став витрачати Свій час на спроби довести нам, хто Він такий. Тому якщо якась людина має намір прийти до Бога, вона насамперед повинна вірити, що Бог існує.

Тут автор Послання пише, що "в давнину промовляв був Бог до отців". Яких отців згадує автор у даному вірші? Звичайно ж, маються на увазі Авраам, Ісаак, Яків, Ісус Навин, Мойсей і Давид, а також Ісая й інші визначні представники ізраїльського народу. Всі вони є отцями ізраїльського народу. Очевидно, що ці рядки були написані для людей, які могли назвати своїми прабатьками Авраама, Ісаака і Якова. Саме в цьому криється головна причина того, чому даний твір називається Посланням до євреїв. Проте, той самий Бог є також Богом язичників, і ми повинні бути вдячними Йому за це!

Отже, "в давнину промовляв був Бог до отців через пророків". Пророк - це той, хто звертається до людей від імені Бога. Причому, звертаючись до людей від імені Бога, пророки говорили про майбутні події. Бог звертався до людей за допомогою багатьох різних пророків, і це були воістину великі люди й воістину приголомшливі пророцтва. Причому

знадобилася участь їх усіх для того, щоб дати нам Старий Заповіт. Однак найбільше, що можна сказати про цих пророків, це те, що вони донесли до нас лише частину Божого об'явлення. Тому що, як ми бачимо в 2-му вірші, зрештою, Бог сказав Своє остаточне й завершене слово у Своєму Сині. Прочитаємо ще раз цей вірш: "а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив."

Сьогодні Бог звертається до людей через Свого Сина, а буквально — "промовляє до нас через Сина". Бог уже звернувся до нас через Ісуса. І якби зараз Небесний Батько раптом заговорив з нами з небес, Він лише повторив би нам все те, що вже було сказано раніше, тому що, друзі мої, в особі Ісуса Христа ми отримали останнє слово Бога до цього світу. Через Ісуса Христа наш Бог "в останні ці дні промовляв до нас". Ця фраза "до нас" дуже важлива, оскільки вона говорить про тих самих людей, до яких Бог звертався через пророків у часи Старого Заповіту, тобто, до юдейських віруючих.

І той самий факт, що Бог Отець говорить нам через Сина, ставить Христа вище за всіх авторів Старого Заповіту, тому що об'явлення Боже було виконано в Ньому. Він виконав увесь Старий Заповіт, а Сам є останнім й остаточним словом Бога до людини. Сам Ісус Христос сказав, будучи в цьому світі дві тисячі років тому, що Дух Святий: "…візьме з Мого та й вам сповістить." Тому саме Дух Божий, говорячи через Івана, Якова, Луку, Петра, Павла, а також інших авторів Нового Заповіту, дає нам повне об'явлення Бога.

Пам'ятаєте, як Бог Отець сказав з небес: "Це Син Мій Улюблений, Його слухайтеся!" Він дав Своє останнє слово в Господі Ісусі Христі. Це Слово є Його останнім словом до нас із вами, і цей Син з'являється перед нами у 1-му розділі Послання до євреїв.

У цьому розділі в семи незрівнянних твердженнях автор демонструє нам перевагу Божого Сина. І я впевнений, що жоден з нас своїм розумом не здатний повністю охопити все це. По-перше, Бог поставив Свого Сина спадкоємцем усього. Крім того, саме через Нього Бог створив віки. Божий Син є сяйвом слави й образом іпостасі Бога, а також тримає все словом сили Своєї. А найголовніше - те, що Він Собою очистив нас від гріхів наших і сів по правиці Бога-Отця на престолі величі.

Про всіх ці аспекти піднесеного положення Христа ми будемо говорити в наших наступних бесідах. А сьогодні ми з вами попрощаємося, усього вам найкращого. Нехай Господь рясно благословить усіх вас, наші дорогі друзі.